

Javno podjetje
Komunalno podjetje Vrhnika, d.o.o.

Izdalo: Javno podjetje Komunalno podjetje Vrhnika, d.o.o.
Pot na Tojnice 40, 1360 Vrhnika, tel.: 01 750 29 50, fax: 01 750 29 51;
avtorji besedil: Jožica Rupnik, Jernej Fefer; dr. Tanja Gomišček, Ministrstvo za
kmetijstvo in okolje; lektoriranje: Aleksandra Jankovič;
oblikovanje: Marko Jelovšek; risbe: Tone Plahtar, Marko Jelovšek;
fotografije: Jožica Rupnik, Marko Jelovšek;
natisnjeno v 8.000 izvodih;
tisk: Matis Grafika, april 2012

KOMPOSTIRAJMO VRNIMO NARAVI

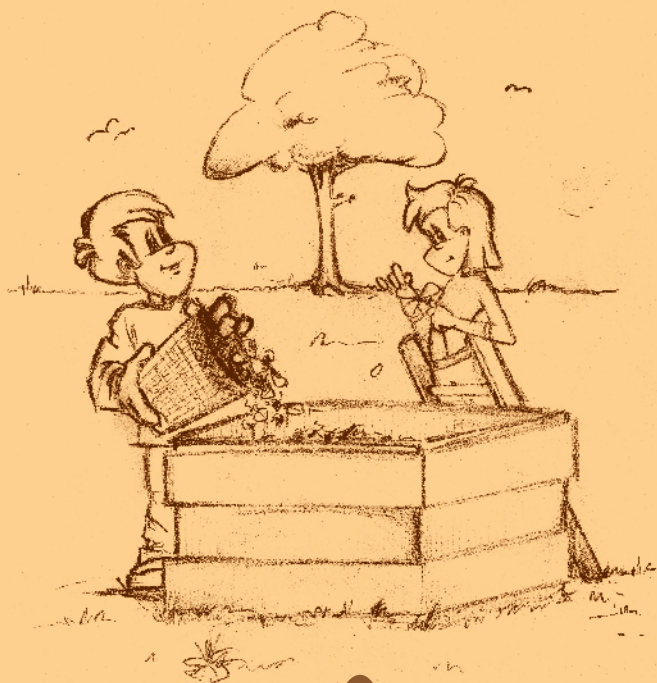

»Narava nikjer
ne zapravlja in
ničesar ne zavrže.«

Zagotovimo kroženje organskih snovi, **kompostirajmo** vse organske odpadke in jih kot visoko kakovostno ekološko gnojilo, **kompost**, vrnimo v zemljo. **Kompostiranje** je posnemanje narave. Narava organske snovi pretvori nazaj v gnojilo za še žive rastline.

Kompostnik lahko postavimo na vsak, tudi majhen vrt. Dajmo prednost tistemu, kar je naravno.

Biološko razgradljivi odpadki so zaradi svojega visokega organskega in biološko razgradljivega deleža nadvse primerni za aerobno in anaerobno predelavo. Najenostavnejši način obdelave ločeno zbranih biološko razgradljivih odpadkov je kompostiranje; tako dobimo novo, uporabno organsko snov – **kompost**.

Najpomembnejša za pridelavo kakovostnega komposta in njegovo koristno uporabo sta ozaveščenost posameznika in njegovo sodelovanje pri pravilnem ločevanju biološko razgradljivih odpadkov na izvoru. Dokazano je, da lahko le z ustreznim ločevanjem biološko razgradljivih odpadkov na izvoru dosežemo čistost surovin, kar je prvi pogoj za kakovosten razkroj teh odpadkov in kakovosten kompost.

V kompostnik spadajo

- 🔄 vrtni in kuhinjski odpadki
- 🔄 jajčne lupine
- 🔄 olupki sadja in zelenjave
- 🔄 kavna usedlina
- 🔄 čajne vrečke
- 🔄 gnilo sadje
- 🔄 zemlja lončnic
- 🔄 trava
- 🔄 plevel
- 🔄 listje
- 🔄 cvetje, zelišča
- 🔄 slama, praprot in stelja malih rastlinojedih živali
- 🔄 papirnati prtički in servieti
- 🔄 papir in karton drobno narezan (majhne količine)
- 🔄 lesni pepel
- 🔄 obrezline živih meja in drevja
- 🔄 zajčji in piščančji iztrebki
- 🔄 kokoške perje
- 🔄 šota (v majhnih količinah)
- 🔄 žagovina (v majhnih količinah)
- 🔄 saje
- 🔄 veje in iglice iglavcev

V kompostnik ne odlagamo odpadkov, ki se naravno ne razgradijo, pasjih in mačjih iztrebkov, kosti, mesa in maščob.

- 🔄 **Kompostni kup** mora biti vlažen, zato ga, če je treba, zalijemo ali pa poškropimo s pripravkom iz zelenih kopriv ali gabeza. Zalivanje z mrzlo vodo je škodljivo. Kup po zalivanju v poletni vročini pokrijemo, da se kompost ne izsuši.

PREVLAŽNO

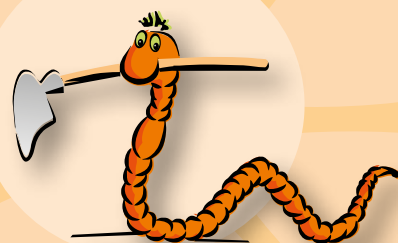
PRESUHO

PRAVILNO

- 🔄 **Kompost** je oblika razgrajenih organskih snovi, temno rjave do črne barve, z grudicami in značilnim vonjem. Pridobivamo ga z encimsko razgradnjo rastlinskega materiala. Encime proizvajajo mikroorganizmi, ki to počnejo tudi v naravnih ekosistemih (bakterije, glive).
- 🔄 **Kompost** je najboljša in najnaravnejša pot, da tlom vrnemo organsko snov, ki smo jim jo odvzeli v obliki plodov. Kompost zelo izboljša tako peščeno kot ilovnato prst in jo ščiti pred izsušitvijo in erozijo.
- 🔄 **Kompost** ima odločilno vlogo, saj spodbuja razvoj mikroorganizmov, ki so temeljni za bujno rast in zdravje rastlin.
- 🔄 **Kompost** je tudi pomemben vir hranilnih in organskih snovi, potrebnih za preživetje mikroorganizmov v tleh.
- 🔄 **Kompost** je to, kar zemlja že je: takoj začne razpadati v rastlinam dostopne kemične snovi.

»Kompost je rahla, črna zemlja, v kateri smo tudi mi. Ne odstranjujte nas, saj obilno pomagamo pri kompostiranju.«

Kompost uporabljamo za

- izboljšanje sestave zemlje
- boljše zadrževanje vlage
- boljše prezračevanje tal
- večjo akumulacijo toplote
- pridelavo zdravih rastlin s plodovi polnega okusa

Kam postavimo kompostnik

- Na vrtu izberemo polsenčen ali senčen prostor, zavarovan pred vetrom in lahko dostopen.
- Kompostnik naj ima neposreden stik s tlemi in naj bo z vseh strani primerno prezračen.
- Postavljen naj bo v primerni razdalji od sosedovih oken in teras.
- Ta osnovna pravila veljajo za vse sisteme, ne glede na to, ali so kompostniki odprti, iz lesa ali žičnati, ali pa plastični in zaprti.

vrtna zemlja

organski odpadki

vrtna zemlja

organski odpadki

plast zdrobljenih
vej za zračenje

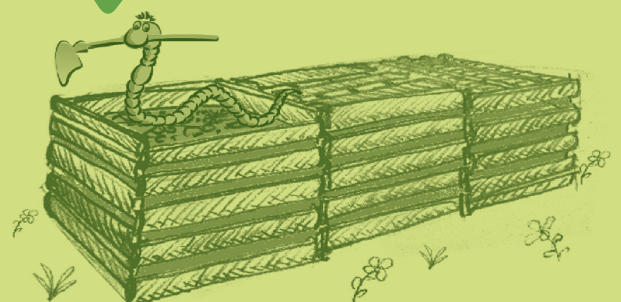
Kompostnik lahko izdelamo tudi sami

- Če se lotimo izdelave lastnega kompostnika, ga naredimo tako, da ima dva ali tri dele.
- Stene naj imajo med posameznimi deskami odprtine, ki omogočajo dobro zračenje.
- Za vse dele naredimo tudi pokrov.
- V prvem delu je zbirališče različnih odpadkov. Vejice narežemo na 5 cm dolge kose, da hitreje razpadejo, ali pa uporabimo drobilnik. Papir zmečkamo, lepenko pa sceframo. Ko se nabere dovolj materiala, vse dobro premešamo.
- V drugi del damo na dno narezane vejice, ki delujejo kot drenaža in dovod zraka. Nato natresemo približno 25 cm premešanih odpadkov, ki jih lahko prekrijemo s hlevskim gnojem. Sledi tanka plast zemlje in novih 25 cm premešanih odpadkov. To ponavljamo, dokler ne porabimo vsega materiala.

Pri kompostiranju lahko upoštevate tudi zakonitosti **biodinamike**. Temelj biodinamičnega vrtnarjenja je uporaba komposta, pripravljenega s posebnimi kompostnimi pripravki iz zdravilnih zelišč, kot so rman, kamilica, hrast, kopriva, regrat in baldrijan. V teh postopkih je veliko tradicije in znanja, ki ga je v prejšnjem stoletju zbral in uredil dr. Rudolf Steiner. Več podatkov lahko najdete na spletni strani »www.zveza-ajda.si«.

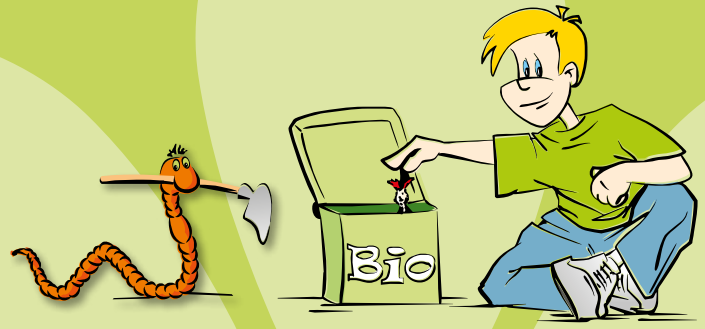
»Komposta ne tlačimo. Pokrijemo ga s pokrovom, pod katerim naj bo dovolj prostora za kroženje zraka.«

Tehnika pravilnega kompostiranja

- ☞ Kompostnik mora imeti neposreden stik z zemljo.
- ☞ Osnovna plast zdrobljenih vej poskrbi za dobro zračenje pri tleh in preprečuje zastajanje vode.
- ☞ Za optimalen razkrojni proces je pomembna zadostna količina kisika, kar dosežemo tako, da se suhi strukturni material (veje in zelene obrezline) in vlažni nestrukturni material (trava, kuhinjski odpadki) med seboj ves čas mešajo.
- ☞ Kuhinjske odpadke in ostanke hrane moramo takoj prekriti z listjem, zemljo, travo ali rahlo zagrebsti, da preprečimo neprijetne vonjave in ne privabljamo neželenih gostov, glodavcev in ptičev.
- ☞ Med razgradnjo, ki poteka pri 50° C ali 60° C, mikroorganizmi, bakterije in glive proizvajajo humus in hranilne snovi, za kar potrebujejo primerno količino vlage. Med daljšo poletno sušo je zato priporočljivo vlaženje kompostnega kupa.
- ☞ Ko je kompostnik poln oziroma po približno pol leta, vsebino kompostnika preložimo, ga tako prezračimo in pospešimo razkroj.
- ☞ Dozorel kompost presejemo, praviloma uporabljamo sito z odprtinami 15 do 20 mm, preostanek pa kot strukturni material uporabimo za nadaljnji razkroj.

»Za kompostiranje doma potrebujemo kompostnik, biološko razgradljive odpadke, orodje, predvsem pa voljo.«

Kompostiranje doma je dobra odločitev

- ☞ Z odločitvijo, da bomo biološko razgradljive odpadke kompostirali doma, se vključimo v eno najbolj okoljevarstvenih dejavnosti sodobnega časa, saj je za kompostiranje primernih skoraj 40 % odpadkov, ki jih proizvede povprečno gospodinjstvo.
- ☞ Iz 400 kg ali 4 m³ odpadkov, kolikor jih letno pridelava povprečna družina, lahko za kompostiranje izločimo 100 kg bioloških odpadkov, iz katerih pridelamo 60 kg kakovostnega komposta.
- ☞ Namesto da bi ti odpadki zgnili na odlagališču, pri čemer bi se zaradi pomanjkanja zraka razvijal toplogredni plin metan, lahko na kompostniku ob zadostni prisotnosti zraka strohnijo v zrel kompost, s čimer zemlji vrnejo del izrabljenih snovi in zmanjšajo oziroma nadomestijo porabo hlevskega gnoja in mineralnih gnojil.

Bi torej poskusili KOMPOSTIRATI biološko razgradljive odpadke kar DOMA?

Zagotavljamo vam, da ni težko.

- ☞ Občani občin Borovnica, Log - Dragomer in Vrhnika lahko **zeleni zabojnik**, v katerega zbirate biološko razgradljive odpadke, v Javnem podjetju Komunalnem podjetju Vrhnika, d. o. o., **brezplačno zamenjate za kompostnik**.
- ☞ Kompostnik s prostornino 500 ali 1000 litrov, izdelan iz reciklirane plastike, lahko na JP KPV, d. o. o., tudi kupite.
- ☞ Kompostnik je praktičen, sestavljen iz 32 lamel, ki jih z lahkoto sestavljamo ali razstavljamo. Prestavljamo ga tako, da zgornje lamele na novo polagamo od tal navzgor.
- ☞ Seveda mnogi občani ne oddajate biološko razgradljivih odpadkov le v zelene zabojnike, ampak jih tudi že sami kompostirate.
- ☞ Tisti, ki imate velike vrtove, travne površine ali sadovnjake, biološko razgradljive odpadke prav gotovo kompostirate že zdaj. S svojim znanjem o kompostiranju in s koristnimi nasveti morda lahko razveselite tudi znance in prijatelje.
- ☞ **Pridružimo se torej verigi tistih, ki skrbno kompostirajo biološko razgradljive odpadke. S kompostom, ki ga bomo pridelali sami, pognojimo svoj vrt in rože. Zelenjava, pridelana na domačem vrtu, bo zagotovo še bolj teknila.**

